

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

28 septembrie 2023*

„Trimitere preliminară – Protecția consumatorilor – Directiva 2011/83/UE – Articolul 2 punctul 14 – Directiva (UE) 2019/771 – Articolul 2 punctul 12 – Garanție comercială – Specificații sau orice alte cerințe care nu sunt legate de conformitatea bunului vândut din certificatul de garanție sau din publicitatea relevantă – Angajament din partea unui garant în legătură cu satisfacția consumatorului cu privire la bunul achiziționat – Verificare a lipsei satisfacției respectivului consumator”

În cauza C-133/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania), prin decizia din 10 februarie 2022, primită de Curte la 28 februarie 2022, în procedura

LACD GmbH

împotriva

BB Sport GmbH & Co. KG,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna K. Jürimäe, președintă de cameră, și domnii M. Safjan, N. Piçarra (raportor), N. Jääskinen și M. Gavalec, judecători,

avocat general: domnul P. Pikamäe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru LACD GmbH, de S. Kuhn, Rechtsanwalt;
- pentru BB Sport GmbH & Co. KG, de C. Rohnke, Rechtsanwalt;
- pentru Comisia Europeană, de M. Noll-Ehlers, I. Rubene și N. Ruiz García, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: germana.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 9 martie 2023,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2 punctul 14 din Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO 2011, L 304, p. 64), precum și a articolului 2 punctul 12 din Directiva (UE) 2019/771 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2019 privind anumite aspecte referitoare la contractele de vânzare de bunuri, de modificare a Regulamentului (UE) 2017/2394 și a Directivei 2009/22/CE și de abrogare a Directivei 1999/44/CE (JO 2019, L 136, p. 28).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între LACD GmbH, pe de o parte, și BB Sport GmbH & Co. KG, pe de altă parte, în legătură cu legalitatea unui certificat aplicat pe produsele comercializate de LACD.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2011/83

- 3 Considerentele (4), (5) și (7) ale Directivei 2011/83 au următorul cuprins:
 - „(4) [...] Armonizarea anumitor aspecte în materie de contracte cu consumatorii negociate la distanță și în afara spațiilor comerciale este necesară pentru promovarea unei piețe interne reale a consumatorilor care să mențină echilibrul corect între un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și competitivitatea întreprinderilor, asigurând în același timp respectarea principiului subsidiarității.
 - (5) [...] [A]rmonizarea completă a informațiilor destinate consumatorilor și a drepturilor de retragere din contractele la distanță și din cele negociate în afara spațiilor comerciale va contribui la un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și la o mai bună funcționare a pieței interne a raporturilor între comercianți și consumatori.
- [...]
- (7) Armonizarea deplină a unor aspecte-cheie de reglementare ar trebui să crească în mod semnificativ securitatea juridică, atât pentru consumatori, cât și pentru comercianți. [...]”

- 4 Potrivit articolului 1 din directiva menționată, obiectivul acesteia „este acela ca, prin atingerea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor, să contribuie la buna funcționare a pieței interne prin mărirea gradului de similitudine dintre anumite aspecte ale actelor cu putere de lege și ale actelor administrative ale statelor membre privind contractele încheiate între consumatori și comercianți”.
- 5 Articolul 2 punctul 14 din directiva menționată definește noțiunea de „garanție comercială” ca fiind „orice angajament din partea comerciantului sau a unui producător (denumit în continuare «garantul») față de consumator, în plus față de obligațiile legale referitoare la garanția de conformitate, de a rambursa prețul plătit sau de a înlocui, a repara sau a întreține bunurile în orice mod, în cazul în care acestea nu corespund specificațiilor sau oricărei alte cerințe care nu este legată de conformitate din certificatul de garanție sau din publicitatea relevantă disponibilă în momentul sau înaintea încheierii contractului”.
- 6 Articolul 6 din aceeași directivă, intitulat „Cerințe de informare pentru contractele la distanță și cele negociate în afara spațiilor comerciale”, prevede la alineatul (1):

„Înainte ca un contract la distanță sau negociat în afara spațiilor comerciale sau orice ofertă similară să producă efecte obligatorii asupra consumatorului, comerciantul trebuie să îi furnizeze consumatorului următoarele informații în mod clar și inteligibil:

[...]

(m) acolo unde este cazul, existența și condițiile de asistență după vânzare acordată consumatorului, serviciile prestate după vânzare și garanțiile comerciale;

[...]”

Directiva 2019/771

- 7 Potrivit articolului 1 din Directiva 2019/771, scopul acesteia „este de a contribui la buna funcționare a pieței interne, asigurând un nivel ridicat de protecție a consumatorilor [...]”.
- 8 Articolul 2 punctul 12 din directiva menționată definește noțiunea de „garanție comercială” ca fiind „orice angajament din partea comerciantului sau a unui producător (denumit în continuare «garantul») față de consumator, în plus față de obligațiile legale referitoare la garanția de conformitate, de a rambursa prețul plătit sau de a înlocui, a repara sau a întreține bunurile în orice mod, în cazul în care acestea nu corespund specificațiilor sau oricărei alte cerințe care nu este legată de conformitate din certificatul de garanție sau din publicitatea relevantă disponibilă în momentul sau înaintea încheierii contractului”.
- 9 Articolul 24 din directiva menționată prevede la alineatul (2) că dispozițiile acesteia se aplică contractelor încheiate după 1 ianuarie 2022.

Dreptul german

- 10 În conformitate cu articolul 443 alineatul (1) din Bürgerliches Gesetzbuch (Codul civil), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumit în continuare „Codul civil”), angajamentul specific al vânzătorului, al producătorului sau al unui alt terț dintr-un certificat sau dintr-o

publicitate relevantă disponibilă în momentul sau înaintea încheierii contractului constituie o garanție în plus față de garanția de conformitate și are ca obiect rambursarea prețului plătit, înlocuirea sau repararea bunului vândut sau prestarea oricărui serviciu în legătură cu acest bun, în cazul în care acesta nu corespunde specificațiilor sau oricărei alte cerințe care nu este legată de conformitate din certificatul de garanție sau din publicitatea relevantă.

- 11 Articolul 479 alineatul (1) din acest cod prevede, pe de o parte, că un certificat de garanție în sensul articolului 443 din codul menționat trebuie să fie redactat în termeni simpli și inteligibili și, pe de altă parte, enumeră elementele pe care trebuie să le cuprindă acest certificat.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 12 LACD distribuie, prin intermediul comercianților cu amănuntul și al comercianților online, articole de sport și de fitness sub marca LACD. Aceasta a aplicat, cel puțin până în anul 2013, etichete de agățat („*Hang-Tags*”) pe tricourile sale cu următorul text (denumit în continuare „certificatul LACD”):

„Garanția LACD

Fiecare produs LACD este însoțit de propria noastră garanție pe viață. Dacă nu sunteți pe deplin mulțumit de unul dintre produsele noastre, vă rugăm să îl returnați la comerciantul de la care l-ați achiziționat. De asemenea, îl puteți returna direct la LACD, însă nu uitați să precizați de unde și când l-ați cumpărat.”

- 13 În luna august a anului 2018, BB Sport, care vinde articole de sport și de fitness, a cumpărat online, prin intermediul unei cliente „misterioase” („*Testkäuferin*”), două tricouri cu marca LACD pe care era aplicată o etichetă de agățat ce conținea certificatul LACD.
- 14 Considerând că informațiile de pe această etichetă de agățat nu îndeplineau cerințele legale aplicabile unui certificat de garanție, în sensul articolelor 443 și 479 din Codul civil, BB Sport a sesizat Landgericht München I (Tribunalul Regional München I, Germania) cu o acțiune prin care a solicitat obligarea LACD să înceteze aplicarea respectivei etichete de agățat pe produsele sale vestimentare. Întrucât această instanță i-a respins acțiunea, BB Sport a declarat apel la Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München, Germania), iar acesta a fost admis.
- 15 În aceste condiții, LACD a formulat recurs la Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania), instanța de trimitere, care consideră că soluționarea litigiului principal depinde de interpretarea articolului 2 punctul 14 din Directiva 2011/83 și a articolului 2 punctul 12 din Directiva 2019/771, în măsura în care cererea de încetare a unei practici neloiale întemeiată pe riscul de recidivă, precum cea din litigiul principal, nu poate fi admisă decât dacă comportamentul reproșat părții din litigiul principal este contrar legislației concurenței care era în vigoare nu numai la data faptelor, ci și la data hotărârii prin care se soluționează recursul.
- 16 Această instanță arată de la bun început că, în speță constatarea încălcării de către LACD a obligațiilor de informare prevăzute la articolul 479 alineatul (1) din Codul civil presupune ca angajamentul de reprimire a produsului vestimentar vândut în cazul în care consumatorul nu este mulțumit, cuprins în certificatul LACD, să constituie o „garanție” în sensul articolului 443 alineatul (1) din acest cod, dispoziție care a transpus în dreptul german noțiunea de „garanție”

din Directiva 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 mai 1999 privind anumite aspecte ale vânzării de bunuri de consum și garanțiile conexe (JO 1999, L 171, p. 12, Ediție specială, 15/vol. 5, p. 89) și care, de la 1 ianuarie 2022, își găsește fundamentul la articolul 2 punctul 12 din Directiva 2019/771.

- 17 Instanța de trimitere consideră că, chiar dacă „satisfacția consumatorului cu privire la produsul achiziționat” nu face parte dintre „specificațiile bunului vândut”, aceasta ar putea totuși să se regăsească printre „oricare alte cerințe care nu sunt legate de conformitate” în sensul articolului 443 alineatul (1) din Codul civil. Ea precizează că acest al doilea criteriu a fost adăugat respectivei dispoziții cu efect de la 13 iunie 2014 pentru a transpune în dreptul german noțiunea de „garanție comercială” care figurează la articolul 2 punctul 14 din Directiva 2011/83.
- 18 Potrivit acestei instanțe, nici textul, nici contextul articolului 2 punctul 14 menționat sau al articolului 2 punctul 12 din Directiva 2019/771 nu permit să se deducă, cu certitudine, că, în cazul în care „consumatorul nu este satisfăcut de produsul achiziționat”, există o „cerință care nu este legată de conformitate din certificatul de garanție”, în sensul acestor dispoziții, care, dacă este dovedită, conduce la rambursarea prețului plătit, la înlocuirea sau la repararea acestui produs sau la prestarea unui alt serviciu în legătură cu respectivul produs, fără a fi necesar ca lipsa de satisfacție a consumatorului să rezulte din starea sau din caracteristicile produsului.
- 19 Totuși, din moment ce obiectivul de a garanta un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, urmărit de Directivele 2011/83 și 2019/771, pledează în favoarea unei astfel de interpretări, instanța amintită își pune problema în ce mod lipsa de „satisfacție a consumatorului cu privire la produsul achiziționat” trebuie să fie dovedită pentru a fi aplicabilă „garanția comercială” în sensul articolului 2 punctul 14 din Directiva 2011/83 și a articolului 2 punctul 12 din Directiva 2019/771.
- 20 În aceste condiții, Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Poate exista o oricare altă cerință care nu este legată de conformitate în sensul articolului 2 punctul 14 din [Directiva 2011/83] și o oricare altă cerință care nu este legată de conformitate în sensul articolului 2 punctul 12 din Directiva [2019/771] în cazul în care obligația garantului este legată de circumstanțe inerente persoanei consumatorului, în special de atitudinea subiectivă a consumatorului față de bunul care i-a fost vândut (în speță, satisfacția cu privire la bunul achiziționat, lăsată la discreția consumatorului), fără ca aceste circumstanțe personale să trebuiască să aibă legătură cu starea sau cu caracteristicile bunului vândut?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Lipsa unor cerințe întemeiate pe circumstanțe inerente persoanei consumatorului (în speță, satisfacția acestuia cu privire la bunurile achiziționate) trebuie să poată fi stabilită pe baza unor împrejurări obiective?”

Cu privire la cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii

- 21 După prezentarea concluziilor domnului avocat general la 9 martie 2023, LACD a solicitat, prin înscrisul depus la grefa Curții la 6 aprilie 2023, redeschiderea procedurii orale, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții. În susținerea acestei cereri, LACD arată,

pe de o parte, că domnul avocat general nu a ținut seama de faptul că ea nu deține magazine online. Pe de altă parte, LACD insistă asupra pertinentei interpretării articolului 2 punctul 12 din Directiva 2019/771, solicitată de instanța de trimitere.

- 22 Trebuie amintit că, în temeiul articolului 252 al doilea paragraf TFUE, avocatul general prezintă în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care, în conformitate cu Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, necesită intervenția sa. Nici concluziile acestuia, nici motivarea pe care se întemeiază avocatul general nu sunt obligatorii pentru Curte. În plus, nici Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, nici Regulamentul de procedură nu prevăd posibilitatea ca părțile să depună observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general. În consecință, dezacordul unei părți în cauză față de concluziile avocatului general nu poate constitui prin el însuși un motiv care să justifice redeschiderea fazei orale a procedurii (Hotărârea din 21 octombrie 2021, Beeren-, Wild-, Feinfrucht, C-825/19, EU:C:2021:869, punctele 24-26 și jurisprudența citată).
- 23 În speță, din moment ce, așa cum se arată la punctul 21 din prezenta hotărâre, LACD se limitează să conteste anumite pasaje din concluziile domnului avocat general și să prezinte observații cu privire la conținutul acestora, nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la întrebările preliminare

- 24 Cu titlu introductiv, în măsura în care instanța de trimitere solicită interpretarea articolului 2 punctul 12 din Directiva 2019/771, este important să se constate că, potrivit articolului 24 alineatul (2) din această directivă, ea nu se aplică contractelor încheiate înainte de 1 ianuarie 2022. Or, din decizia de trimitere reiese că, în speță, contractul referitor la vânzarea tricourilor în discuție în litigiul principal a fost încheiat în luna august a anului 2018.
- 25 În aceste condiții, trebuie să se analizeze împreună cele două întrebări prin care instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 punctul 14 din Directiva 2011/83 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „garanție comercială” include, în calitate de „oricare alte cerințe care nu sunt legate de conformitate din certificatul de garanție sau din publicitatea relevantă disponibilă în momentul sau înaintea încheierii contractului”, un angajament luat de un garant față de consumatorul în cauză cu privire la circumstanțe inerente acestei persoane, precum satisfacția sa cu privire la bunul achiziționat, lăsată la propria apreciere, și, în cazul unui răspuns afirmativ, în ce mod trebuie dovedite respectivele circumstanțe pentru a fi aplicabilă această garanție comercială.
- 26 Articolul 2 punctul 14 din Directiva 2011/83 definește noțiunea de „garanție comercială” ca fiind „orice angajament din partea comerciantului sau a unui producător ([...] «garantul») față de consumator, în plus față de obligațiile legale referitoare la garanția de conformitate, de a rambursa prețul plătit sau de a înlocui, a repara sau a întreține bunurile în orice mod, în cazul în care acestea nu corespund specificațiilor sau oricărei alte cerințe care nu este legată de conformitate din certificatul de garanție sau din publicitatea relevantă disponibilă în momentul sau înaintea încheierii contractului”.
- 27 În această privință, trebuie arătat, mai întâi, că modul de redactare a articolului 2 punctul 14 din Directiva 2011/83 nu conține niciun element care să permită excluderea din domeniul său de aplicare a unui angajament luat de un garant privind „satisfacția consumatorului cu privire la produsul achiziționat”, lăsată la aprecierea subiectivă a acestui consumator.

- 28 Astfel, pe de o parte, această dispoziție face referire la „orice angajament” al unui garant față de consumatorul în cauză, „în plus față de obligațiile legale referitoare la garanția de conformitate”. Pe de altă parte, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 30 din concluzii, expresia neutră și generică „oric[are] alt[ă] cerință[ă]” poate acoperi lipsa satisfacerii așteptărilor subiective ale consumatorului cu privire la produsul achiziționat, independent de orice considerație obiectivă legată de caracteristicile sau de calitățile acestui bun.
- 29 În continuare, comunicarea informațiilor referitoare la „garanția comercială” face parte, astfel cum reiese în special din articolul 6 alineatul (1) litera (m) din Directiva 2011/83, dintre obligațiile prevăzute de această directivă care urmăresc să asigure informarea precontractuală a consumatorului vizat. Astfel, articolul 6 menționat impune oricărui comerciant, înainte ca un contract la distanță sau negociat în afara spațiilor comerciale sau orice ofertă similară să producă efecte obligatorii asupra consumatorului, să furnizeze în mod clar și inteligibil informații despre existența, unde este cazul, a unor garanții comerciale, precum și despre condițiile aferente acestora.
- 30 Or, o interpretare a articolului 2 punctul 14 din Directiva 2011/83 potrivit căreia noțiunea de „garanție comercială” include angajamentul unui comerciant în legătură cu „satisfacția consumatorului respectiv cu privire la produsul achiziționat” este în conformitate cu obiectivul urmărit de această directivă de a asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, garantând informarea și securitatea acestora în tranzacțiile cu comercianții, astfel cum este consacrat la articolul 1 din directiva menționată, interpretat în lumina considerentelor (4), (5) și (7) ale acesteia. În fapt, această interpretare permite consumatorului amintit, pe de o parte, să ia cunoștință de angajamentul comerciantului respectiv și să fie mai bine informat în prealabil cu privire la condițiile contractului pe care intenționează să îl încheie pentru a lua, în cunoștință de cauză, decizia de a încheia sau nu un astfel de contract și, pe de altă parte, să obțină de la comerciantul respectiv rambursarea prețului de cumpărare prin intermediul unei simple declarații în care să își exprime lipsa de satisfacție, ceea ce consolidează nivelul său de protecție față de același comerciant.
- 31 Pe de altă parte, angajamentul unui comerciant de a reprimi bunul achiziționat în cazul în care comerciantul vizat nu este satisfăcut de acesta constituie o expresie a libertății de a desfășura o activitate comercială a acestui comerciant, consacrată la articolul 16 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care trebuie de asemenea să fie respectată în interpretarea Directivei 2011/83 în lumina obiectivului enunțat în considerentul (4) al acesteia de a asigura un echilibru corect între un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și competitivitatea întreprinderilor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 mai 2022, *Victorinox*, C-179/21, EU:C:2022:353, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 32 În sfârșit, întrebarea dacă eventuala lipsă de satisfacție a consumatorului vizat cu privire la bunul achiziționat trebuie stabilită în mod obiectiv nu poate primi decât un răspuns negativ, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 48 din concluzii. Într-adevăr, lipsa satisfacerii așteptărilor subiective ale acestui consumator în privința unui asemenea bun nu poate, prin definiție, să facă obiectul unei verificări obiective. Simpla afirmație în acest sens a consumatorului menționat trebuie, prin urmare, să fie considerată suficientă.
- 33 Având în vedere motivele care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolul 2 punctul 14 din Directiva 2011/83 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „garanție comercială” include, în calitate de „oricare alte cerințe care nu sunt legate de conformitate din certificatul de garanție sau din publicitatea relevantă disponibilă în momentul sau înaintea

încheierii contractului”, un angajament luat de un garant față de consumatorul în cauză cu privire la circumstanțe inerente acestei persoane, precum satisfacția sa cu privire la bunul achiziționat, lăsată la propria apreciere, fără ca existența acestor circumstanțe să trebuiască să fie verificată în mod obiectiv pentru a fi aplicabilă această garanție comercială.

- 34 Ținând seama de faptul că, după cum se constată la punctul 15 din prezenta hotărâre, instanța de trimitere arată că va trebui să ia în considerare și articolul 2 punctul 12 din Directiva 2019/771 pentru a examina legalitatea certificatului LACD, trebuie adăugat că interpretarea dată la punctul anterior din prezenta hotărâre cu privire la articolul 2 punctul 14 din Directiva 2011/83 este valabilă pentru interpretarea articolului 2 punctul 12 din Directiva 2019/771, deoarece noțiunea de „garanție comercială” este definită în mod aproape identic de aceste două dispoziții și, asemenea Directivei 2011/83, și Directiva 2019/771 urmărește să asigure un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, după cum reiese din articolul 1 din aceasta.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 35 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolul 2 punctul 14 din Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului,

trebuie interpretate în sensul că

noțiunea de „garanție comercială” include, în calitate de „oricare alte cerințe care nu sunt legate de conformitate din certificatul de garanție sau din publicitatea relevantă disponibilă în momentul sau înaintea încheierii contractului”, un angajament luat de un garant față de consumatorul în cauză cu privire la circumstanțe inerente acestei persoane, precum satisfacția sa cu privire la bunul achiziționat, lăsată la propria apreciere, fără ca existența acestor circumstanțe să trebuiască să fie verificată în mod obiectiv pentru a fi aplicabilă această garanție comercială.

Semnături